

नवप्रवर्तन शुरुवाती पूँजी अनुदान कार्यविधि, २०७६

नवीनतम ज्ञान, सीप र क्षमता भएका आविष्कारकर्ता, उद्यमी, व्यवसायी व्यक्ति वा संस्थालाई त्यस्तो उद्यम तथा व्यवसाय सञ्चालन गर्नको लागि शुरुवाती पूँजीको रूपमा अनुदान उपलब्ध गराउने सम्बन्धी कामकारबाहीलाई सरल, स्पष्ट र व्यवस्थित गर्न वाञ्छनीय भएकोले, विनियोजन ऐन, २०७६ को दफा ९ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपाल सरकारले देहायको कार्यविधि बनाएको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ : (१) यस कार्यविधिको नाम "नवप्रवर्तन शुरुवाती पूँजी अनुदान कार्यविधि, २०७६" रहेको छ ।

(२) यो कार्यविधि तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा : विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा,-

- (क) "अनुदान" भन्नाले नवप्रवर्तनीय कार्यको लागि दफा ९ बमोजिम शुरुवाती पूँजीको रूपमा प्रदान गरिने अनुदान सम्झनु पर्छ ।
- (ख) "आविष्कारकर्ता" भन्नाले स्वःअध्ययन तथा अनुसन्धानबाट सार्वजनिक हितका लागि कुनै वस्तु वा सेवाको आविष्कार गर्ने व्यक्ति सम्झनु पर्छ ।
- (ग) "उद्यमी वा व्यवसायी" भन्नाले नवप्रवर्तनीय कार्य वा उद्यमशील क्षमताको उपयोग गरी व्यावसायिक रूपमा वस्तु वा सेवाको उत्पादन तथा वितरण गर्ने व्यक्ति सम्झनु पर्छ र सो शब्दले त्यस्तो कार्य गर्ने संस्थालाई समेत जनाउँछ ।
- (ङ) "नवप्रवर्तनीय कार्य" भन्नाले नयाँ प्रविधिको माध्यमबाट कम समय, कम लागत तथा कम स्रोतको महत्तम उपयोग गरी उच्च गुणस्तरको आविष्कार तथा प्रणालीको विकास गर्ने स्वःउद्यमजन्य कार्य सम्झनु पर्छ ।
- (च) "बैँडू तथा वित्तीय संस्था" भन्नाले प्रचलित कानून बमोजिम नेपाल राष्ट्र बैँडूबाट इजाजतपत्र प्राप्त बैँडू तथा वित्तीय संस्था सम्झनु पर्छ ।
- (छ) "मन्त्रालय" भन्नाले नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालय सम्झनु पर्छ ।
- (ज) "समिति" भन्नाले दफा ३ बमोजिमको निर्देशक समिति सम्झनु पर्छ ।

३. निर्देशक समितिको गठन : (१) अनुदान वितरण सम्बन्धी कामकारबाहीलाई व्यवस्थित गर्न देहाय बमोजिमका संयोजक र सदस्य रहेको एक निर्देशक समितिको गठन गरिएको छ :-

(क) राष्ट्रिय योजना आयोगको उपाध्यक्षले तोकेको सो

आयोगको सदस्य

-संयोजक

(ख) सहसचिव, मन्त्रालय

-सदस्य

१

- (ग) सहसचिव, उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय -सदस्य
(घ) सहसचिव, शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय -सदस्य
(ङ) सहसचिव, राष्ट्रिय योजना आयोगको सचिवालय -सदस्य-सचिव

(२) समितिको सचिवालय राष्ट्रिय योजना आयोगको सचिवालयमा रहनेछ।

४. समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार : यस कार्यविधिमा अन्यत्र उल्लिखित काम, कर्तव्य र अधिकारका अतिरिक्त समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :-

- (क) सूचना प्रविधि, कृषि, उर्जा, स्वास्थ्य सेवा, पर्यटन, प्रविधि विकास, रोजगारी सिर्जना गर्ने जस्ता नवप्रवर्तनीय ज्ञान, सीप र क्षमता भएका आविष्कारकर्ता, नवप्रवर्तनीय ज्ञान, सीप र क्षमताबाट उल्लिखित विषयसँग सम्बन्धित कुनै वस्तु वा सेवाको आविष्कार, उत्पादन वा व्यवसाय गर्नको लागि आवश्यक लगानीयोग्य पूँजी जुटाउन नसकेका लघु, घरेलु साना तथा मझौला उद्यमी वा व्यवसायीलाई त्यस्तो नवप्रवर्तनीय कार्यको लागि अनुदान प्रदान गर्न प्रस्ताव आह्वान गर्ने,
- (ख) खण्ड (क) बमोजिम प्राप्त प्रस्तावको छनौट गर्ने मापदण्ड तथा विधि निर्धारण गर्ने,
- (ग) अनुदानको लागि छनौट भएका प्रस्ताव पेश गर्ने व्यक्ति वा संस्थालाई अनुदान रकम उपलब्ध गराउने सम्बन्धी मापदण्ड तयार गर्ने, अनुदान रकमको सीमा, अनुदान दिने प्रस्तावको सङ्ख्या एवं अन्य शर्त निर्धारण गर्ने,
- (घ) अनुदान प्राप्त गर्ने आविष्कारकर्ता, उद्यमी, व्यवसायी व्यक्ति वा संस्थाको अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको आधार तोक्ने,
- (ङ) अनुदान प्राप्त गर्ने आविष्कारकर्ता, उद्यमी, व्यवसायी व्यक्ति वा संस्थाको अनुगमन गर्ने तथा त्यस्तो कार्यको प्रगतिको स्थिति र प्राप्त उपलब्धिको सम्बन्धमा वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरी प्रकाशित गर्ने,
- (च) नवप्रवर्तनीय ज्ञान, सीप र क्षमता भएका प्रतिभाशाली व्यक्ति तथा संस्थालाई प्रोत्साहित गर्न आवश्यक अन्य कार्य गर्ने।

५. समितिको बैठक र निर्णय : (१) समितिको बैठक आवश्यकता अनुसार समितिको संयोजकले तोकेको मिति, समय र स्थानमा बस्नेछ।

(२) समितिको बैठक संयोजकको सहमतिमा सदस्य-सचिवले बोलाउनेछ।

(३) समितिको बैठक बस्नुभन्दा चौबीस घण्टा अगावै समितिको सदस्य-सचिवले बैठकको कार्यसूचीसहितको सूचना सबै सदस्यलाई दिनु पर्नेछ।

(४) समितिको कुल सदस्य सङ्ख्याको बहुमत सदस्य उपस्थित भएमा समितिको बैठकको लागि गणपूरक सङ्ख्या पुगेको मानिनेछ।

(५) समितिको बैठकको अध्यक्षता समितिको संयोजकले गर्नेछ र निजको अनुपस्थिति भएमा समितिको वरिष्ठ सदस्यले गर्नेछ।

(६) समितिको बैठकमा बहुमतको राय मान्य हुनेछ र मत बराबर भएको अवस्थामा संयोजकले निर्णायक मत दिनेछ।

(७) समितिले आवश्यकता अनुसार नेपाल सरकारका कुनै पदाधिकारी, कर्मचारी वा अन्य विषय विज्ञलाई समितिको बैठकमा आमन्त्रण गर्न सक्नेछ।

(८) समितिको निर्णय सदस्य-सचिवले प्रमाणित गरी राख्नु पर्नेछ।

(९) समितिको बैठक सम्बन्धी अन्य कार्यविधि समिति आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ।

६. प्रस्ताव आह्वान गर्ने : (१) समितिले नवप्रवर्तनीय कार्यको लागि शुरुवाती पूँजी जुटाउन नसकेका आविष्कारकर्ता, उद्यमी वा व्यवसायी व्यक्ति वा संस्थालाई आफूले गर्न खोजेको सूचना प्रविधि, कृषि, उर्जा, स्वास्थ्य सेवा, पर्यटन, प्रविधि विकास, रोजगारी सिर्जना जस्ता नवप्रवर्तनीय कार्यमा लगानी गर्ने प्रयोजनको लागि अनुदान माग गरी प्रस्ताव पेश गर्न कम्तीमा दुईवटा राष्ट्रियस्तरका दैनिक पत्रिकामा सूचना प्रकाशन गरी प्रस्ताव आह्वान गर्नु पर्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम प्रस्ताव आह्वान गरेको सूचना समितिले राष्ट्रिय योजना आयोगको वेबसाइटमा समेत प्रकाशन गर्नु पर्नेछ।

७. प्रस्ताव पेश गर्न सक्ने : (१) दफा ६ बमोजिम प्रकाशित सूचना अनुसार नवप्रवर्तनीय कार्यको लागि अनुदान प्राप्त गर्न चाहने आविष्कारकर्ता, उद्यमी वा व्यवसायी व्यक्ति वा संस्थाले आफूले गर्न खोजेको नवप्रवर्तनीय कार्य, त्यसको जोखिम, सम्भावित प्रतिफल, आवश्यक पर्ने रकम, नेपाल सरकारबाट अपेक्षा गरिएको अनुदान रकम, त्यसबाट अर्थतन्त्रमा पर्ने सक्ने सकारात्मक प्रभाव लगायतका विषय उल्लेख गरी सोही सूचनामा तोकिएको अवधिभित्र समिति समक्ष प्रस्ताव पेश गर्न सक्नेछन्।

(२) उपदफा (१) बमोजिम प्रस्तावसाथ पेश गर्नुपर्ने विवरण तथा कागजात र प्रस्तावको ढाँचा समितिले तोके बमोजिम हुनेछ।

(३) समितिले उपदफा (१) बमोजिम तोकिएको अवधिभित्र प्राप्त प्रस्ताव तीस दिनभित्र मूल्याङ्कन गरी उपयुक्त प्रस्तावको छनौट गर्न दफा ८ बमोजिमको उपसमिति समक्ष पठाउनु पर्नेछ।

८. प्रस्ताव छनौट गर्ने : (१) दफा ७ बमोजिम प्राप्त भएका प्रस्तावको मूल्याङ्कन गरी उपयुक्त प्रस्ताव छनौट गर्न समितिले देहाय बमोजिमको प्रस्ताव मूल्याङ्कन उपसमिति गठन गर्नेछ :-

(क) समितिको संयोजकले तोकेको समितिको सदस्यमध्ये एक जना -संयोजक

(ख) प्रस्तावसँग सम्बन्धित विषय विज्ञहरूमध्येबाट संयोजकले तोकेको